

2023-06-02

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: M-2022-137

Föreläggande om att ta bort bastuflotte och flotte Erstavik 6:9, Erstavik 6:1, Nackanäsbron 4

Förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutar att:

1. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden förelägger fastighetsägarna Thomas Backelin (19750607-0171) och Diana Backelin (19770612-0602) att:
 - a.) senast två månader från det att detta beslut har vunnit laga kraft avlägsna befintlig bastuflotte med tillhörande spång om ca 32,8 m² samt befintlig flotte om ca 8 m² från det strandskyddade vattenområdet på fastigheterna Erstavik 6:1 och Erstavik 6:9 enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelsen daterad den 2 juni 2023.
 - b.) senast en vecka efter åtgärd redovisa för Nacka kommuns Miljöenhet att anläggningarna är borttagna.

Lagstöd

Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 15 § miljöbalken och, 26 kap. 1, 3, 9, 15, 17 §§ miljöbalken, samt enligt Miljö- och stadsbyggnadsnämndens delegationsordning punkt M1.4.

Sammanfattning

En bastuflotte med en tillhörande spång samt en flotte, har uppförts utan strandskyddsdispens på fastigheterna Erstavik 6:9 och Erstavik 6:1. Bastuflotten med tillhörande spång och flotten bedöms vara förbjudna åtgärder som kräver strandskyddsdispens enligt 7 kap. 15 § miljöbalken. Åtgärderna bedöms ha uppförts utan strandskyddsdispens och bedöms hindra och avhålla allmänheten från att passera i vattenområdet. Åtgärderna bedöms ha en avhållande effekt på allmänheten. Eftersom åtgärderna saknar strandskyddsdispens är de olovligt uppförda varför fastighetsägarna föreläggs att ta bort anläggningarna. Borttagandet innebär vissa negativa ekonomiska konsekvenser för fastighetsägarna.

Ärendet

Miljöenheten mottog den 18 januari 2022 ett klagomål på en bastuflotte, en flotte och en brygga på fastigheten Erstavik 6:9 vid Nackanäsbron. Klagomålet gällde att de tre

anläggningarna uppförts utan strandskyddsdispens, samt att grannar störs av fest och nakenbadande från flotten.

På platsen gäller strandskydd om 300 meter från strandkanten på land och 100 meter i vattenområdet. Fastigheten angränsar till Nacka naturreservat och område med riksintresse för friluftsliv. Fastigheten Erstavik 6:9 är på 1078 m² och saknar vattenområde. Vattenområdet där åtgärderna utförts inom tillhör Erstavik 6:1 där Stockholm stads fastighetskontor är fastighetsägare. Fastigheten ligger vid Sicklasjön, intill Nackanäsbron, och området är inte planlagt. Fastighetens läge framgår av bilaga 2.

Området ligger inom Tyresta-kilen och en grön värdekärna enligt den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUF5 2050. De gröna kilarna utgör en sammanhängande struktur av områden med värden för rekreation, natur- och kulturmiljö.

Området omfattas inte av andra områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken.

Ingen strandskyddsdispens sedan tidigare har hittats hos Nacka kommun för vare sig bastuflotte, flotte eller brygga. Anläggningarna bedöms ha tillkommit under år 2021. Bastuflotten bedrivs som en verksamhet och hyrs ut till allmänheten.

Ingen ansökan om dispens har inkommit till Miljö- och stadsbyggnadsnämnden.

Klagomål har även inkommit till Bygglovsenheten som har ett tillsynsärende gällande olovligt byggande av bastuflotte med ärendenummer B-2022-001413.

Miljöenheten informerade fastighetsägarna genom en skrivelse om det inkomna klagomålet den 2 februari 2023 där fastighetsägarna gavs tillfälle att framföra nytt underlag och lämna en förklaring. Flygfoton över fastighetens vattenområde bifogades också skrivelsen.

Inspektion

En inspektion av fastigheten utfördes den 8 februari 2023 där Bygglovsenheten och Miljöenheten samt fastighetsägarna till Erstavik 6:9 deltog.

Miljöenheten kunde vid tillsynen konstatera att bastuflotten består av en konstruktion med väggar och tak som står på en flotte vilken är försedd med en elmotor. Flotten som bastun är monterad på mäter ca 8 x 4,1 m och bastuns utvändiga mått är ca 2,9 x 4,6 meter. Bastuflotten är ansluten med elkabel till land för drift av ventilation och batteriladdning till motorn. Bastuflotten är förtöjd till land med rep och spännband samt vilar mot en regelkonstruktion i strandkanten. Bastuflotten nås via en spång från land.

Flotten är förtöjd med rep mot den befintliga bryggan och upptar en yta i vattnet om ca 8 m², ett fäste för elmotor och fällbar badstege är monterat på anläggningen.

Bryggan är en L-formad konstruktion som löper ca 13 meter längs strandlinjen. Miljöenheten har efter en utredning av den L-formade bryggan gjort bedömningen att bryggan inte kräver strandskyddsdispens.

Vid synen framförde fastighetsägarna att bastuflotten och flotten ligger förtöjda vid strandlinjen året om, tidigare har bastuflotten vid enstaka tillfällen legat förtöjd vid befintlig brygga. Båda anläggningarna används för dagsturer när isen inte ligger, bastuflotten används som båt cirka 1 gång per vecka och flotten används med en högre frekvens framförallt under sommaren.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Efter Miljöenhetens inspektion skickades en inspektionsrapport med bedömning till fastighetsägarna den 24 februari 2023, se bilaga 3. Fastighetsägarna har den 31 mars 2023 lämnat synpunkter på rapporten.

I de inkomna synpunkterna anger fastighetsägarna bland annat att bastuflotten inte är en byggnad och att bastuflotten och flotten är farkoster och används som båtar.

Bastuflotten bedrivs som en verksamhet och hyrs ut till allmänheten under årets alla årstider. Bastuflotten körs ut på öppet vatten ca 1 gång per vecka under de varma årstiderna. Bastuflotten är oftast placerad vid ett omkullvält träd i ena änden av tomten. Den har även legat vid bryggan. Allmänheten nyttjar inte området särskilt mycket för promenader eller dylikt. Anläggningarna hindrar inte någon från att passera, inte heller vattenvägen.

Flotten är inte en byggnad, den har en motor och används enbart som båt. Den hyrs också ut ibland och ligger på olika platser, den är sällan förtöjd på samma ställe.

Vidare anges i synpunkterna att anläggningarna inte kräver dispens från förbudet i 7 kap. 15 § miljöbalken då de ligger inom hemfridszonen, som sträcker sig ned till strandkanten. Från bostadshuset till anläggningarna är det kort avstånd. Om kommunen anser att dispens krävs menar fastighetsägarna att det finns skäl för dispens då det är fråga om ett redan ianspråktaget område. En dispens skulle inte heller strida mot strandskyddets syften.

Säl till beslut

Åtgärderna är förbjudna att vidta inom det strandskyddade området och de är därför dispenspliktiga. Enligt 7 kap. 15 § miljöbalken får inom ett strandskyddsområde inte:

1. nya byggnader uppföras,
2. byggnader eller byggnaders användning ändras eller andra anläggningar eller anordningar utföras, om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt,
3. grävningsarbeten eller andra förberedelsearbeten utföras för byggnader, anläggningar eller anordningar som avses i 1 och 2, eller
4. åtgärder vidtas som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter.

Enligt 7 kap. 18 b § får kommunen i det enskilda fallet ge dispens från förbuden i 15 §, om det finns särskilda skäl och om åtgärden inte strider mot strandskyddets syften.

Strandskyddets syften är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtliv. Dispensen får inte omfatta den del av stranden som behövs för djur- och växtlivet eller för fri passage för allmänheten. Vid en prövning av strandskyddsdispens ska en avvägning göras mellan strandskyddsintresset, som är ett allmänt intresse, och den enskildes intresse av att ta området i anspråk. I lagstiftningen fastslås att frågan om att bevara stränderna bör ses i ett långsiktigt perspektiv (Prop. 1997/98:45).

På flygfoton som miljöenheten har tillgång till syns de åtgärder som utförts på fastigheten under åren 1999, 2017, 2021, se bilaga 4. Det är inte klarlagt när den mindre bryggan tillkom på fastigheten, av de bilder och kartmaterial som finns tillgängliga syns en brygganläggning från år 1999. År 2017 syns denna mindre brygga på platsen, på flygbild från 2021 synes bryggan dock ha utökats. Enligt inkomna uppgifter ligger det sedan 2021 även en bastuflotte förankrad i strandbrynet på fastigheten.

På fastigheten råder generellt strandskydd på 100 meter på land och 100 meter i vattenområdet, vilket innebär att åtgärder som avhåller allmänheten eller som väsentligen förändrar livsvillkoren för växt- och djurliv kräver strandskyddsdispens, enligt 7 kap 15 § miljöbalken. Enligt de dokument och uppgifter som finns hos Nacka kommun finns inget sådant beslut om strandskyddsdispens eller tillstånd för de åtgärder som utförts på fastigheten.

Av rättspraxis (bl.a. MÖD 2011:42) framgår att vattenområden normalt anses vara tillgängliga för allmänheten och att detta gäller även om landområdet i anslutning till vattenområdet tagits i anspråk. Området där de aktuella anläggningarna ligger bedöms vara ett sådant allemansrättsligt tillgängligt område där rätten finns för allmänheten att vistas och röra sig bl.a. genom skridskor, båt eller liknande.

Åtgärderna bedöms ha uppförts utan strandskyddsdispens och bedöms hindra och avhålla allmänheten från att passera i vattenområdet med hänvisning till vattenområdets allemansrättsliga tillgänglighet i enlighet med rättspraxis.

Enligt Mark- och miljööverdomstolen, MÖD 2020-03-24, Mål nr M 10415-18, framgår att en bastubåt är en byggnad som är så stadigvarande förtöjd att den omfattas av förbudet mot nya byggnader i 7 kap. 15 § punkt 1 miljöbalken. Det krävs därmed dispens från strandskyddsbestämmelserna för att ha bastubåten förtöjd på platsen. Det framgår också att även om bastubåten inte skulle anses vara en byggnad utgör den en anläggning som hindrar och avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle fått färdas fritt. Bastubåten är därmed förbjuden och dispenspliktig även med tillämpning av 7 kap. 15 § punkt 2 miljöbalken.

I enlighet med Mark- och miljööverdomstolen bedömer Miljöenheten att bastuflotten och flotten är anläggningar som kräver dispens. Bastuflotten bedöms vara en byggnad då den är en konstruktion med väggar och tak på en flotte. Även om bastuflotten och flotten flyttas inom fastighetens strand är de att se som så stadigvarande förtöjda att de omfattas av förbuden i 7 kap. 15 § miljöbalken. Då de saknar strandskyddsdispens är de olovligt uppförda.

Strandnära bebyggelse i form av bryggor kan innebära försämrade förutsättningar på växt- och djurliv, t.ex. genom skuggning och förändrade vattenrörelser. Det är särskilt den kumulativa effekten av många bryggor som ger en negativ påverkan på bottenvegetationen som i sin tur är viktig för fiskyngel.

Sicklasjön är den inre delen av Järlasjöns västra bassäng. Sjön är tätortsnära och mycket välutnyttjad av friluftslivet. för exempelvis motorbåtssport, paddling, bad, simning och fiske. Erstavik 6:9 ligger nära Nackareservatet som är ett av landets mest besökta skyddade natur- och friluftsområden.

Miljöenheten bedömer därför att för att värna om strandskyddets syften att ”långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtliv” bör anläggningarna i Sicklasjön tas bort.

Enligt 26 kap. 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att balken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska efterlevas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

Fastigheten Erstavik 6:9 har idag en brygga som löper ca 13 m längs strandlinjen. I det här fallet bedöms den bryggan tillgodose behovet av en brygga för en fastighet med landförbindelse.

Sammanfattningsvis bör fastighetsägarna föreläggas att ta bort såväl bastuflotte med tillhörande spång samt flotte.

Ekonomiska konsekvenser

Att ta bort anläggningarna innebär en viss kostnad och en viss förlorad inkomst för fastighetsägarna.

Konsekvenser för barn

Genom ovanstående beslut bidrar Miljö- och stadsbyggnadsnämnden till en hållbar utveckling för kommande generationers tillgång till strandområden.

Bilagor

1. Bild på vad som ska tas bort

2. Fastighetens läge
3. Inspektionsrapport 24 februari 2023
4. Flygfoton

Tore Liljeqvist
Gruppchef miljöbalken
Miljöenheten

Charlotte Persson
T.f. Miljöchef
Miljöenheten